

BESZÁMOLÓ

Galambosné Riskó Kata, ÚNKP-17-3-III-LFZE-10

Bevezetés: A tudományos program, vagy művészeti program tárgya, címe (max. 250 karakter*)

Népies zenei kapcsolatok Erkel operáiban a Saroltától a Névtelen hősökig.

A kutatási / művészeti program megvalósulása (max.1000 karakter*)

A munkatervben felvázolt alapvető kutatások Erkel operáinak és népszínműveinek, és a korábbi, azelőtt csak részben kutatott magyar operák, Doppler F., Thern K., Császár Gy., Mosonyi M. legfontosabb operáinak a magyar stílus kérdésre fókuszáló zenei vizsgálatát jelentették. E kutatás anyagát Erkel három kiadott operáját kivéve az OSZK Zeneműtárában található kéziratos partitúrák jelentették. A művek elemzése alapján két szűkebb téma körvonalazódott. A vállalt és a programban megvalósított két tanulmány, illetve a tudományos előadás a tervezetnek megfelelően elsősorban a népi tematikájú *Saroltát* és *Névtelen hősöket* középpontba állítva közli a kutatás új eredményeit. Egyik tanulmány a *Sarolta* magyar stílusának magyar operai és műzenei előzményeit, valamint egyes elemek korabeli népies zenei párhuzamait mutatja be az MTA BTK ZTI népzenei gyűjteménye anyagának bevonásával. A másik tanulmány végül nemcsak a *Névtelen hősök* elemzésére szorítkozik, hanem a korábbi Erkel-operákkal együtt vizsgálja Erkel életművében a népdalszerű dallamok megjelenését és annak változásait. Az előadás e két téma eredményeiből válogatott.

A kutatási / művészeti program eredményei, rendezvények, publikációk, illetve publikálásra elkészült kéziratok tételes felsorolása (max. 500 karakter*)

„Erkel Saroltája és a magyar opera hagyományai.” Tanulmány. Publikálásra elfogadta a *Zenatudományi Dolgozatok* szerkesztősége, igazolás mellékelve.

„Népdalszerű dallamok Erkel Ferenc operáiban.” Tanulmány. Kézirat.

„Erkel Saroltája és a magyar opera hagyományai.” Tudományos előadás az MTA BTK ZTI *Tudományos Fórum* című sorozatának keretében, 2018. február 22. 10 órakor. <http://www.zti.hu/index.php/hu/hirek-esemenyek/84-2018/613-tudfor-180222>

Az eredmények tartalmi ismertetése (max. 1000 karakter*)

A *Saroltára* fókuszáló tanulmányban általánosságban is vizsgáltam az operának az eddigi szakirodalomban kevésbé tárgyalt zenéjét. Bemutattam a műben hangsúlyosan felvonultatott népi elemeket, a csárdást, az akkor magyarnak érzett choriambust, a „magyar pasztorál” toposzát, és egyes népies dallamtípusokat, továbbá ezek korabeli hagyományát, valamint fokozatos megjelenésüket Erkel műveiben az 1840-es évektől kezdve. Az előzmények közül Doppler nagy sikerű Ilkájának korábban alig vizsgált zenéjét is elemzem. Másik tanulmányomban Erkel operáinak számos dallamához mutattam be párhuzamokat a korabeli népies dalrepertoárból. Vizsgáltam az Erkel műveiben felfedezhető típusok jelentős bővülését, utalva az egyes típusok kiválasztásával összefüggő kompozíciós problémákra. A *Névtelen hősök* alapján a magyar opera és szűkebben Erkel kapcsán sokat emlegetett prozódia kérdését is vizsgáltam. Úgy tűnik, e műben Erkel Ferenc is kísérletezett a

magyar nyelv ritmusának zenei kifejezésére, az alkalmazkodó tempo giusto népdalokhoz hasonló ritmizálásra, illetve a rubato daltípus minél hívebb beemelésére.

Az eredmények várható további hasznosítása (max. 500 karakter*)

Az egyes daltípusok közvetlen beemelésén túl a *Névtelen hősök* népi dallamokat, motívumokat szervesen beépítő stílusa további vizsgálatra érdemes, amelynek egy-egy lehetséges irányát tanulmányomban is felvettem, s amellyel a mostani kutatást további tanulmánnyal folytatni kívánom. A kutatás megerősítette a népszínmű-repertoár kutatásának szükségességét is. A programban megvalósult eredmények remélhetőleg adalékokkal szolgálnak az MTA BTK ZTI-ben készülő Erkel-összkiadás keretében végzett, és az ahhoz kapcsolódó magyar zenetörténeti kutatásokhoz.

Kötelező mellékletek: a megvalósult események, rendezvények (oktatás, konferencia, koncert) dokumentációja, megvalósult publikációk, elkészült kéziratok

Kelt: ...*Budapest*....., *2018*.. (év) *február*..... (hónap) *28*..... (nap)

Gyalambos Róka Katalin
[név]
pályázó aláírása

A szakmai beszámolót jóváhagyom.

Szűcs Éva
[név]
témavezető aláírása